

Forprosjekt samarbeid næringsutvikling mellom Lebesby og Gamvik kommuner

---

Førsteutkast

Arbeidsgruppen

Bakgrunn

Gamvik og Lebesby kommuner har de siste seks årene vært omstillings- og nyskappingskommuner, sammen med tre andre kommuner i Finnmark. Omstillingsperioden går mot slutten, og skal være ferdig innen utgangen av 2012. Partnere i omstillingen har vært kommunene, Innovasjon Norge samt Finnmark fylkeskommune. Finnmark Fylkeskommune har i omstillingsperioden bidratt med rundt 15 millioner kroner til hver av omstillingskommunene.

Omstillingsstatus i kommunene er noe som innvilges kommuner med svak utvikling i befolkning og næringsutvikling. Statusen må godkjennes av fylkeskommunen og Kommunal- og regionaldepartementet. Finnmark fylkeskommune får ekstra midler fra departementet for å kunne bidra i omstillingskommunene. Omstillingen varer som regel i 4+2 år. Både Gamvik og Lebesby kommuner har fått to år ekstra.

Gjennom omstillingsarbeidet i begge kommuner har man bl.a. bygd opp en svært god kompetanse og kapasitet for å støtte opp om næringsutvikling, prosjektarbeid, og bistå bedrifter og gründere i kommunene. Erfaringer fra andre kommuner som har avsluttet omstillingsarbeidet, er at denne kompetansen har forsvunnet fra kommunen. Gamvik og Lebesby kommuner ønsker derfor å bidra til at kompetansen opparbeidet i omstillingsperioden beholdes i kommunene, at gode prosjekter fra perioden videreføres i etterkant av omstillingsperioden, samt at nye prosjekter kan gjennomføres.

Det ble avholdt et felles styremøte mellom omstillingsorganisasjonene i Gamvik og Lebesby kommuner 26.juni 2012. På dette møte deltok også Finnmark fylkeskommune og Innovasjon Norge. Man ble enig i starte prosessen med å se på et tettere næringsutviklings samarbeid på Nordkyn, og det ble nedsatt en felles arbeidsgruppe som skulle arbeide videre med dette.

Mål for arbeidet

Følgende målsetninger settes for arbeidet frem mot årsskiftet:

Effektmål

Prosjektet skal bidra til å finne en samarbeidsform for tettere samarbeid om næringsutvikling mellom Gamvik og Lebesby kommuner. Prosjektet skal utrede og foreslå en samarbeidsløsning som er hensiktsmessig i forhold til de ulike kommunenes videre målsetninger. Samarbeidsløsningene skal også ha legitimitet hos næringsaktører og politikere i begge kommuner.

Resultatmål

- Forankring i de ulike kommuner.
- Avklare finansiering av samarbeidet
- Utrede ulike samarbeidsformer
- Foreslå- og belyse ulike samarbeidsprosjekt

Dagens arbeidsformer

Lebesby kommune

Omstillings- og næringsarbeidet i Lebesby kommune er organisert som et prosjekt som en del av kommunens ordinære virksomhet, og har et eget styre (styringsgruppe). Ansatte som arbeider med næringsutvikling er organisert i en egen utviklingsavdeling (næring og kultur) og underlagt rådmannen, og styret består av representanter fra politikk og næringsliv. Ordføreren er i dag leder for omstillingsstyret. Omstillingsstyret har fullmakter for bruk av ressurser, og disponerer kommunens næringsfond og fiskerifond.

I dag er det 2 årsverk som arbeider med omstillingen og næringsutvikling. Det har vært tilknyttet flere prosjektledere til ulike prosjekter i løpet av omstillingsperioden. Viktige prosjekt som har vært igangsatt og gjennomført i omstillingsperioden er:

- Oppstart, finansiering og oppfølging av Visit Nordkyn og Finnkirka AS og bistand i øvrige reiselivsprosjekter i kommunen (blant annet Vandreprosjekt Nordkyn)
- Søknader, finansiering og oppfølging av Ungdomssatsing Nordkyn
- Ulike rekrutteringstiltak innen fiskeri:
  - Bistand til finansiering bl.a. gjennom fiskerifondet
  - Ungdomsfiske
  - Fiskeridager
- Tilrettelegging for videre utvikling i oppdrett og smolt i Laksefjorden, regulerings- og kystsoneplan, støtte av forprosjekter og økt fokus på rekruttering og kompetanseheving
- Bistand i prosjekter innen fiskeindustri/mottak (Akersaken spesielt), men også nye prosjekter /forprosjekter i Trollbukta, Veidnes og Dyfjord, og nå boliger til fiskere og nytt industriområde i Kjøllefjord som er under utredning
- Forprosjekter og utredninger innen de ulike innsatsområdene
- Kompetanseheving (kurs for næringslivet og forprosjekt studiesenter) og informasjon gjennom På Norsktoppen
- Bistand til bedrifter og aktører som ønsker hjelp overfor Innovasjon Norge og Sametinget
- Rekrutterings- og bolystiltak

Gamvik kommune

Omstillings- og næringsarbeidet i Gamvik kommune er organisert som et eget kommunalt foretak. Før 2009 var dette arbeidet organisert som et prosjekt i kommunen. Styret i det kommunale foretaket ledes av en ekstern representant. Det øvrige styret består av representanter fra politikk og næringsliv. Ordfører og rådmann er observatører i styret. Styret disponerer ressursene til omstillingsarbeidet, og kommunens næringsfond.

I dag arbeider 1,5 årsverk i foretaket. Foretaket har engasjert eksterne prosjektledere når det har vært nødvendig. Viktige prosjekt som har igangsatt og gjennomført i omstillingsperioden er:

- Ungdomsfiske

- Omstilling og mobilisering
- Øke størrelsen på hjemmeflåte (fiske)
- Slettet fyr
- Hjelp og støtte næringsliv i forprosjektfase
- Kompetanseheving

Fremtidig næringsarbeid i kommunene

Gamvik kommune hadde ved omstillingens oppstart ingen stillinger som var knyttet opp til næringsarbeid. Politisk ledelse i kommunen stod for mye av det næringspolitiske arbeidet, og formannskapet i kommunen disponerte kommunens næringsfond.

Gjennom omstillingsarbeidet har Gamvik kommune endret sin praksis med hensyn til næringsutviklingsarbeid. Kommunen gir mindre støtte til små investeringer, og er i større grad engasjert i forstudier- og forprosjekt i bedriftene. Det eneste unntaket er engasjement ovenfor flåtefornyelse, der også Gamvik kommune bidrar med tilskudd i hovedprosjektet.

Erfaringer fra Gamvik kommune er at bistand i forstudier og forprosjekt kvalitetssikrer hovedprosjektene, og bidrar positivt til finansiering av disse. Dette har både kommunen og bedrifter nytt godt av. Gamvik kommune ønsker å videreføre denne praksisen etter omstillingsperiodens slutt.

Gamvik kommune har også et kommunalt havneforetak (Gamvik Nordkyn Havn KF). Erfaringer viser at næringsutvikling og havn hører sammen i kommunen. Gamvik kommune har derfor bestemt at omstillingsforetaket og havneforetaket bør ha et tettere samarbeid, og koordinering av sine virksomheter. I dag deler disse to foretakene en stilling, og er samlokalisert.

Lebesby kommune hadde ett årsverk knyttet til næringsarbeid (i tillegg til landbrukskonsulent), og formannskapet disponerte næringsfondet. Ett år før omstillingsperioden startet, engasjerte Formannskapet i tillegg en prosjektmedarbeider innen næringsutvikling. Denne ble videre engasjert i omstillingsarbeidet, da man delvis var i gang med flere prosjekter innen reiseliv og fiskeri. Kommunen er i gang med en endring av organisasjonsplan, og det er foreslått at utviklingsavdelingen gjøres om slik at næringskonsulent og kulturkonsulent blir i rådmannens stab.

Havna er organisert i Lebesby Kjøllefjord KF, og arbeidet med havneutvikling (flytekaier, moloer og ny trafikk-kai) var i avslutningsfasen da omstillingsperioden startet. Det har hele veien gjennom omstillingsperioden vært et tett samarbeid med havneforetaket (med havnesjef i deltidsstilling), for å videreutvikle Kjøllefjord havn og øvrige havner i kommunen.

Gjennom omstillingsperioden har fokus på forstudier og forprosjekter økt, men det har fortsatt vært gitt tilskudd til fysiske investeringer i bedrifter og i kommunale prosjekter.

Samarbeidsmodeller

MODELL 1 Fellesmøter og utveksling av informasjon

En slik samarbeidsform forplikter kommunene seg til å ha felles møtepunkter, der de gjensidig holder hverandre orientert om hvilke aktiviteter man er engasjert i. Slike møtepunkter kan bidra til koordinering av arbeid, men dette gjøres ad-hoc ut i fra hva som er formålstjenlig.

Styring: Hver enkelt kommune har egne styringsorganer, og står fritt til å samarbeide i enkeltsaker. Samarbeidet er lite forpliktende.

Økonomi: Hver kommune har helt egne budsjetter, og bestemmer selv nivået på disse. Hver kommune er også selvstendig ansvarlig for å finansiere sin egen aktivitet.

MODELL 2 Prosjektsamarbeid

Prosjektsamarbeid som samarbeidsform innebærer at kommunene går sammen om enkelte prosjekt, og har felles ansvar for å gjennomføre disse. Prosjektene har prosjektbeskrivelser som begge kommunene står bak, og gjennomføres etter en forhåndsbesluttet plan. Kommunene har forhåndsdefinerte roller i de ulike prosjekt.

Styring: Krever mer administrativt samarbeid i utarbeidelse og ledelse av prosjekter. Prosjekteierskap kan ligge hos begge kommuner, og hver enkelt kommune kan fatte selvstendige beslutninger om oppstart og finansiering av prosjekter. Modellen baserer seg på forpliktende avtaler mellom kommunene.

Økonomi: Samarbeidsprosjektene har ett budsjett der kommunene har delt ansvar for finansiering. Kommunene har også ansvar for å sikre midler til prosjektledelse og oppfølging. Kommunene står som felles prosjekteier i søknader om ekstern finansiering. Økonomisk rapportering i prosjektene gjøres til rådmennene i begge kommuner. Næringsfondene blir ikke berørt.

MODELL 3 Sammenslåing av administrasjonene

Administrativt samarbeid innebærer at administrative ressurser som benyttes i næringsarbeid opptrer som en felles enhet, med en felles ledelse. De behøver ikke å være samlokalisert. Denne modellen forutsetter at administrasjonen fordeler oppgaver seg i mellom, og opptrer som en enhet i prosjekter og forvaltning av næringsfondene i kommunene. Felles leder har personalansvar for alle ansatte, og har ansvaret for rekruttering.

Styring: Nærmeste overordnet for sammenslått administrasjon blir rådmennene i de ulike kommunene. Rådmennene rapporterer etter behov til politiske organer i sin respektive kommune. Rådmennene står også for oppfølging av denne administrasjonen m.h.t. oppfølging av forventinger og planer. Det bør utarbeides årsplaner for felles administrasjon, som vedtas i de ulike kommunene. Felles administrasjon bør lage felles årsrapport som inngår i begge kommuners årsberetninger. Organisering av denne modellen kan gjøres gjennom tjenestosalg fra en kommune til den andre, eller gjennom kommunalt selskap eller foretak.

Økonomi: En felles administrasjon må ha et felles budsjett, både på drift og prosjektfinansiering. Kommunene må da forplikte seg til å finansiere driften, og dette kan reguleres i en avtale over flere år. En kommune må føre regnskap og ha økonomiansvar for driften av felles administrasjon. Næringsfondene i kommunene vil ikke bli berørt.

MODELL 4 Sammenslåing

Denne samarbeidsformen innebærer full integrering av personell og økonomi. Denne modellen medfører felles styringsorganer, og felles administrasjon. Strukturen vil opptre som en enhet på vegne av begge kommunene. Felles prosjekter, felles næringsfond, og felles administrasjon er noen av elementene i denne samarbeidsformen. Enheten vil bli relativ stor i Finnmarksmålestokk, både m.h.t. økonomiske muskler, og fagkompetanse. Næringsarbeidet på Nordkyn vil være 100 %

koordinert. Behøver ikke samlokalisering av administrasjonen, men dette kan gi positive driftssynergier.

Styring: Denne modellen vil kreve et felles styringsorgan for samarbeidet. Strukturen kan organiseres som et interkommunalt selskap. Rapportering til eierne skjer gjennom eiermøter. En slik struktur bør ha en avtale med eierkommunene om oppgaveløsning som strekker seg over flere år. Man bør utarbeide et felles strategidokument som gjelder for arbeidet i denne modellen, samt årlige handlingsplaner. Disse handlingsplanene bør godkjennes i eiermøter. Vil kreve et aktivt styre, med representasjon fra begge kommunene.

Økonomi: I denne modellen forvaltes alle næringsutviklingsmidler fra begge kommunene. Strukturen har eget budsjett og regnskap. Kommunene må bidra med de kommunale næringsfondene, samt økonomisk bidrag for administrative stillinger.

Fylkeskommunens og Innovasjon Norges fremtidige rolle

Finnmark fylkeskommune og Innovasjon Norge Finnmark har hatt en aktiv rolle i begge kommunene under omstillingsperioden. Finnmark fylkeskommune som ansvarlig for regional utvikling har en spesiell rolle, da det er de som forvalter regionale utviklingsmidlene, som er tildelt fra staten. Finnmark Fylkeskommune anbefaler hvilke kommuner som eventuelt får omstillingsstatus, bevilger midler til dette arbeidet, og setter betingelser for arbeidet i omstillingskommunene. Finnmark fylkeskommune deltar også aktivt i kommunene som har omstillingsstatus ved å være representert i omstillingsstyrene, samt har avsatt ressurser til å følge opp omstillingskommunene i sitt arbeid.

Innovasjon Norge Finnmark er en viktig samarbeidspartner for omstillingskommunene. Innovasjon Norge er som regel representert i omstillingsstyrene i de ulike kommunene, og arbeider tett med kommunene i sitt næringsarbeid. Innovasjon Norge bistår også kommunene i sitt arbeid mot bedrifter og aktører m.h.t. finansiering og lån.

I felles møte mellom omstillingsstyrene i Gamvik og Lebesby kommuner 26.juni 2012, ønsket Finnmark Fylkeskommune er tilbakemelding for hvilke fremtidig rolle man ønsket av dem i perioden etter omstillingen. Dette gjaldt både økonomisk engasjement, men også faglig oppfølging av utviklingsarbeidet på Nordkyn.

I videre arbeid med å planlegge- og organisere videre utviklingsarbeid bør en avklaring av ønsker og behov fra kommunene gjøres. Dette bør meldes til Finnmark fylkeskommune så tidlig som mulig i løpet av høsten 2012.

Aktuelle behov fra Finnmark fylkeskommune og Innovasjon Norge Finnmark kan være:

- Ingen mer oppfølging fra FFK og IN, utover kr 1 million til hver av kommunene til kommunalt næringsfond.
- Faglig oppfølging fra FFK og eventuelt IN, i tillegg til overføring på kr 1 million til kommunalt næringsfond.
- Økonomisk bidrag utover støtte til kommunale næringsfond, men ingen mer oppfølging fra FFK og IN.
- Økonomisk bidrag utover støtte til kommunale næringsfond, og oppfølging i næringsarbeidet.

- Økonomisk bidrag utover støtte til kommunale næringsfond, og aktiv deltagelse i næringsarbeidet.

Finansiering av videre næringsutviklingsarbeid i Gamvik og Lebesby kommuner

Omstillingsperioden har gitt Gamvik og Lebesby kommuner mulighet til å bygge opp kompetanse og kapasitet til utviklingsarbeid. I utgangspunktet vil Finnmark Fylkeskommunes økonomiske engasjement reduseres etter omstillingsperioden.

I arbeidet med samarbeidsløsninger bør man også se på ulike muligheter for å kunne finne eksterne ressurser for å kunne finansiere prosjekter samt opprettholde kompetanse og kapasitet. Diskusjoner med Finnmark Fylkeskommune vil være sentrale, men også andre finansieringsmodeller kan være aktuelle, der lokale bedrifter er med på finansiering av felles arbeid i kommunene.

Aktuelle fellesprosjekt

I fellesmøte 26. juni diskuterte omstillingsstyrene hvilke prosjekter som kan være aktuelle for samarbeid etter 2012. I møte kom man frem til følgende foreløpige prosjekter:

- Kompetanseheving – tiltak for at flere nøkkelpersoner i bedrifter deltar på kurs og opplæringstilbud.
- Reiseliv – Visit Nordkyn.- bistå i utarbeide nye prosjekter.
- Ungdom – ungdomsfiske, yrkesmesse, ungdomsråd, gründerarbeid, UE
- Bedriftsløftet- kompetanseheving, produktutvikling, finansiering, omstilling, teknisk/økonomisk gjennomgang bedrifter. SIVA.
- Rekruttering, arbeidskraft til privat og offentlig sektor , bolig (formidling, nybygg, renovering), felles rekrutteringstiltak kommuner (organisering ikke finansiering)
- Profilerings – omdømme
- Web

I denne prosessen er det også relevant å avklare og fordele oppgaver med andre aktører som driver med utvikling i kommunene. Et eksempel er rollen til Visit Nordkyn.

Arbeidsplan 2012

Oppstart	Ferdigstillelse	Arbeidsoppgaver	Ansvar
26.juni	26.juni	<ul style="list-style-type: none"> • Første møte mellom omstillingsorganisasjonene i Lebesby og Gamvik • Diskusjon om fellesprosjekter • Nedsetting av Arbeidsgruppe <ul style="list-style-type: none"> ○ Raymond Robertsen ○ Stine Akselsen ○ Toril Svendsen ○ Stein Arild Olausen 	LIV
1.juli	15.august	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeidelse av bakgrunnsmateriale og arbeidsplan for prosess næringssamarbeid 	Raymond Robertsen

15.august	15.oktober	<ul style="list-style-type: none"> Ferdigstilling forslag til samarbeidsløsning mellom GNU og LIV 	Arbeidsgruppen
15.august	20.september	<ul style="list-style-type: none"> Avklaring fra kommunene for planlagt ressursbruk for næringsarbeid i 2013-2015 	GNU og LIV
15.august	31.desember	<ul style="list-style-type: none"> 4 møter i arbeidsgruppen 	GNU og LIV
27.august	28. august	<ul style="list-style-type: none"> Orientering formannskapene i Lebesby og Gamvik kommuner om samarbeidsprosjektet 	GNU og LIV
11.oktober	1.november	<ul style="list-style-type: none"> Kommunestyrebehandling samarbeidskonsept 	Gamvik og Lebesby kommuner
15.oktober	15.november	<ul style="list-style-type: none"> Diskusjon og avklaring om FFks videre rolle i næringsarbeid på Nordkyn 	GNU og LIV
15.oktober	31.desember	<ul style="list-style-type: none"> Dialog med andre eksterne aktører om medfinansiering av utvikling på Nordkyn 	GNU og LIV
1.november	31.desember	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeidelse prosjektplaner for samarbeidsprosjekt 	GNU og LIV

Forankring og avklaring i kommunene

Når arbeidet med å utrede fremtidig næringsutviklingsarbeid og samarbeid mellom Lebesby og Gamvik kommuner er kommet i gang, bør man så snart som mulig avholde avklarende møter med politisk og administrativ ledelse i disse kommunene.

Man bør utarbeide et konsept som beskriver kommunenes ambisjoner for dette arbeid mot 2015, og arbeidsgruppen bør ha et møte med formannskapene i kommunene. Igjennom denne prosessen vil man kunne signalisere ovenfor Finnmark fylkeskommune hva kommunene vil bidra med i fremtidig arbeid og ressurser. Dette vil kunne bidra til økt engasjement fra fylkeskommunen, og bør gjøres før budsjett for RUP midler vedtas av Fylkesutvalget i slutten av november 2012.

Utarbeiding av samarbeidskonsept

Arbeidsgruppen bør innen utgangen av medio oktober 2012 presentere et forankret konsept for hvordan Lebesby og Gamvik kommuner kan samarbeide innenfor næringsutvikling i fremtiden. Dette konseptet bør forankres i begge kommuner, for derigjennom sikre stabilitet i videre arbeid. Manglende avklaring og forankring kan bidra til at denne prosessen ikke når frem, og således må skrinlegges.

Denne prosessen vil kreve en del arbeid av omstillingsadministrasjonene i begge kommuner. Man bør også vurdere om man skal bruke eksterne i dette utredningsarbeidet.

Finansiering og budsjett forprosjekt

Kostnader	Beløp
Møter arbeidsgruppen	kr 15 000
Reiser	kr 20 000
Utredninger	kr 80 000

Diverse	kr	10 000
SUM	kr	125 000

Inntekter		
Eget arbeid LIV	kr	20 000
Eget arbeid GNU	kr	20 000
Bidrag LIV	kr	42 500
Bidrag GNU	kr	42 500
SUM	kr	125 000

I budsjettet legges det opp til inntil 4 møter i arbeidsgruppen før årsskiftet.

Reisekostnader er i hovedsak styreleder i GNU som ikke er bosatt på Nordkyn. I tillegg kan det være aktuelt med en reise til Vadsø for å diskutere finansiering med Finnmark fylkeskommune.

I budsjettet er det lagt opp til innleie av kompetanse, samt eget arbeid i LIV og GNU. I prosessen bør man vurdere andelen av eget arbeid i forhold til innleid kompetanse. Dette avklares nærmere ut over høsten 2012.

Når det gjelder inntekter er det lagt inn kr 42 500,- i direkte økonomisk bidrag fra hver av kommunene. Det kan være aktuelt å søke ekstern finansiering for dette arbeidet. Det avklares nærmere ut over høsten 2012.